

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 2
Celje, Aleksandrova c.Račun pri pošti, čekovi
zavodu šte. 11.842.

Ljubljana, 21. julija.

Prejeli smo iz Beograda vest, da se bo v kratkem pričelo razmejitveno delo na naši zapadni meji, obenem pa tudi, da je naša razmejitvena komisija, ki je vodila skoro štiri leta te posle, odstavljena, ter da bo imenovana nova komisija in vse to po zahtevi italijanske vlade, ker je videla v tej komisiji člane, ki niso bili dobro razpoloženi na pram Italijo.

Cela jugoslovenska javnost vé, da se je naša komisija borila za pravično izvedbo rapalskega dogovora, da je mnogo popustila, da pa ni mogla popustiti od minimalnih življenjskih zahtev našega potrpežljivega, revnega obmejnega prebivalstva in od zahtev celega naroda, da mora vrh Triglava biti naš.

Zato se nam zdi čudno, da je bila komisija, ki je v polni meri izpolnila svojo narodno in državno dolžnost, ker se je zavzela za svete zahteve našega naroda in obmejnega prebivalstva, ter za pravico, ki nam jo dajejo svečane pogodbe, od znanjega ministrstva odstavljena na željo italijanske vlade, oziroma generala Bodera in italijanske razmejitvene komisije.

Preludij za izmenjavo je bil članek, katerega je tržaški »Piccolo« priobčil 26. junija o priliki incidentov na meji. Italijanski list je vso krivdo na zavlačenju razmejitve navajal na »nekega« polkovnika naše razmejitvene komisije, katerega je imenoval »feroce italofobo« in napisal podlo laž, da je on v zvezi z Orjuno pripomoček k incidentu na meji. Vsa naša javnost vé, da je napaden polkovnik nad vse trezen in korekten mož, odlični oficir in izvrsten strokovnjak. Zato z ogorčenjem obsoja in zavrača napad, katerega svrha je prepozorna. Šlo je za to, da se odstrani mož, ki se ni dal zapeljati od nobenih ljubeznivosti, temveč je čvrsto branil pravice Jugoslavije. Lahko si predstavljamo, kdo je lansiral napad v tržaški list.

Ako je torej našo zunanje ministrstvo ugodilo želji italijanske vlade, da se vsi člani naše komisije izmenjajo, ali je tudi zahtevalo od italijanske vlade, da isto stori in da odstrani jugoslovenskega polkovnika, ki proti rapalskemu ugovoru hoče nam ugrabit na vsak način vrh Triglava in še nekatere točke v tem pogorju, in kateri je potegnil mejo tik ob robu vasi ali jih celo presekal, kakor v Ratečah, Zireh, Hotedersici, Planini, in ki je torej s tega stališča prvotni krivec vseh obmejnih incidentov.

Naša komisija je dosedaj dosledno stala na stališču, da je vrh Triglava naš ter je zahtevala kot državno granico katastrofalno mejo onih občin, katere sedanja meja preseca, tako da ne bi izgubili kmetije večji del svojih posestev ter bi bili prisiljeni ga prodati in se izseliti.

Kar se Triglava tiče, stoji, da gre razvodje zapadno Triglav. Vrh Triglava je torej naš. Triglav je naša svetinja, od te zahteve ne moremo odnehati, in ako Italijani to ne priznajo, dokazuje s tem, da hočejo žaliti ves jugoslovenski narod, Srbe in Hrvate enako, kakor Slovence!

Vasi Rateče, Ziri, Hotedersica in Planina ne morejo živeti brez svojih posestev, ki ležijo sedaj onstran provizorične meje, zato je pravično, da bodi katastrofalna meja obenem državna meja.

To so najmanjše zahteve našega naroda. Brez teh ne more priti do sporazuma. Izključeno pa je, da bi za te malenkostne korekture v našo korist dali kakšne teritorialne koncesije na drugem mestu in ako so še tako malenkostne. Naši prijatelji Italijani naj vedo, da je bila žrtvovanje Reke največja in zadnja koncesija, za katero nismo dobili nobenih protikoncesij na teritorialnem polju.

Krivično je, da stopi sedaj naša nova komisija v razgovore s staro italijansko komisijo, katere že štiri leta deluje, med tem ko se bo morala nova komisija šele uživati v te posle. Ni dvoma, da bo storila svojo dolžnost, toda bojimo se, da ne bi bila dorasla Italijanom, ki so v posesti večletne izkušnje in imajo za seboj prakso zvižaj in trikov, ki jih bodo sedaj lahko »na sveže« porabili. Dolžnost lojalnosti je in v interesu iskrenega sporazuma, da se tudi italijanska razmejitvena komisija izmenja. Priprani smo, da bo to zahteval tudi naš zunanji minister, kateremu leži ureditev naših zapadnih mej v korist našega naroda in obmejnega prebivalstva gotovo na srcu. Njegov apel na lojalnost Italije ne more ostati brez učinka.

ALBANIA PRED NOVIMI BOJI.

Atene, 21. julija. s. Albanija stopi pred novim prevratom. Ahmed beg Zogu namerava vpasti na ohridsko ozenje, dva bivša člana vlade pa hočeta napasti s 4500 uporniki Skader.

Kriza je štacijonarna

JOVANOVIĆ NE MORE NAPREJ. AKORAVNO MU OPOZICIJSKI BLOK PONUJA ŽE HOMOGENO VLADO. — DANAŠNJE AVDIJENCE IN KONFERENCE.

Beograd, 21. julija. p. Politični položaj se danes ni izpremenil. Ljuba Jovanović je še neodločen, ali naj sprejme mandat ali ne. Zdi se pa, da se je spor med obema kriloma radikalne stranke poostiril. Nekateri skušajo doseči sestanek med Pašićem in Jovanovićem, da odstranijo težkoče. Vsi znaki kažejo, da kriza še ne bo tako hitro rešena, kakor se je prvotno mislilo.

Kralj je bil večeraj na izletu v Smederevom ter ni nikogar sprejel. Jovanović je nadaljeval svoje poskuse, da pridobi ugledne radikalske politike za svojo kombinacijo. Osebnosti stiki med njim in Pašićem so prekinjeni in izmenjava razgovorov se vrši preko ministrov in poslancev, ki poslušajo kot nekaki parlamentariji. Opozicija je bila raznesla vest, da je seja radikalnega glavnega odbora preklicana. To ni res. V sredo se sestane klub radikalnih poslancev, v četrtek pa razširjeni glavni odbor. V obeh ima Pašić ogromno večino.

Tudi danes se odločitev ni mnogo približala. Da bi Jovanović olajšala težkoče je opozicija ponudila celo, da je pripravljena podpirati čisti radikalni kabinet, torej homogeno radikalno vladno, samo, da se ne vrše volitve in da se izrinejo samostojni demokrati, ki kvartijo separatistične spekulacije. Vendar v opoziciji ni več popolne solidarnosti. Dr. Spaho odklanja, da bi šli klerikalci sami v vladno ter zahteva udeležbo celokupnega bloka, kar bi zopet radikale spravilo v kabinet v manjšino, s tem pa g. Jovanović ob izgledu, da pritegne večjo grupo radikalnih poslancev.

Težkoče situacije je v kabinetih obeh predsednikov, ministrskega in skupščinskega, kjer se ves dan vršijo konference. Dopoldne se je Pašić posvetoval s ministri.

strem Trifunovićem, ki je šel potem k Jovanoviću. Kasneje je Pašić konferiral s Srbićem, Janjićem, Krstom Miletićem, Zrjevićem, dr. Lazo Markovićem, Stojadićem, Dragovićem, Sumenovićem in Velićem. Nato se je vršil dolg sestanek s ministrom Pribičevićem. Po tem sestanku s Pribičevićem je dozna vaš dopisnik o uglednega radikalnega prava, ki je bil dopoldne pri Pašiću, da je ministrski predsednik še nadalje bojevit in da nikakor ne misli opustiti svoje in Pribičevićeve stališče.

V kabinetu g. Jovanovića se je posvetovalo več poslancev. Kasneje je posečil Jovanović minister Trifunović. Tega sestanka se je udeležil tudi dr. Peleš.

Opoldne je šel predsednik skupščine Jovanović na dvor in je poročal kralju o svojih porazgovorih s politiki. Pol ure za njim je sprejel vladar notranjega ministra dr. Srbića. Kralj je zadržal oboje pri obedu. G. Jovanović kralju ni mogel dati nobenega definitivnega odgovora ter namerava svoje poskuse nadaljevati.

Popoldne so se konference nadaljevale i pri Pašiću i pri Jovanoviću. Zvečer je bil notranji minister Srbić ponovno sprejet v avdienci, ki je trajala eno uro do 19.45. Po avdienci pri kralju je šel minister k Pašiću. Dr. Srbić je izjavil vašemu dopisniku, da je položaj neizpremenjen. Od 19. do 20. je ponovno konferiral Pašić s Pribičevićem. V tem času se je posvetoval skupščinski predsednik Jovanović v svojem stanovanju z ministrom Trifunovićem in poslancem Stanojevićem. V radikalnih krogih se zatiruje, da vsak dan odlaganja pomenja za Jovanovića poslabšanje.

Skoraj ni dvoma, da bodo padle odločitve šele v četrtek.

Opozicija je tudi za Pašića

ČE ZA DRUGO CENO NI MOGOČE IZBEČI VOLITVAM. — KANDIDATI SE PRIPOROČAJO.

Beograd, 21. julija. p. Opozicijski blok je imel dopoldne in popoldne seje. Zvečer so odpotovali v Zagreb radićevski poslanci Pavle Radić in Jalžabetić in Kiril, ki so dospeli danes v Beograd. Radićevci niso zadovoljni z razvojem situacije, češ to kar se sedaj pripravlja ne odgovarja načrtom opozicijskega bloka. Davidović in Korošec sta imela dopoldne in popoldne posvetovanja. Muslimanski klub je imel sejo, na kateri je dr. Spaho poročal o položaju. Klub mu je dal popolnoma svobodno roko za nadaljnje postopanje. Kakor se doznava, je napravil opozicijski blok velike koncesije Jovanoviću, da bi preprečil volitve. Blok popolnoma odstopa od svojega programa in pristaja na homogeno, radikalno vladno, tudi pod predsedstvom Pašića, samo da ne bi prišlo do novih volitev.

Beograd, 21. julija. r. Po mnenju opozicije poteka Jovanovićeve akcija ugodno. Politični krogi, ki stoje blizu Ljubi

Jovanoviću, pravijo, da bo kriza rešena najbrže do konca tedna, seveda v smislu intencij Jovanovićeve. Navzlic vsemu temu se pričakuje, da se bo oni del radikalnega kluba, ki je za koncepcijo Jovanovića, končno vendarle izrekel za politiko Pašića in Pribičevića.

Beograd, 21. julija. r. Zemljoradniške »Novosti«, ki so nerazvorne vsled poteka krize, prinašajo danes že listo kandidatov za novo vladno Ljube Jovanovića. Po njihovem mnenju bodo vstopili v Jovanovićevo koncentracijski kabinet Nastas Petrović, Andra Stanić, Miša Trifunović, dr. Momčilo Ninčić, general Petar Pešić, dr. Milan Stojadinović, dr. Dušan Peleš in dr. Slavko Miletić, nadalje Davidovičević, Rafajlović, dr. Marinković in dr. Sumenović, klerikalci dr. Korošec, dr. Hohnjec in Sušnik ter muslimani dr. Spaho, dr. Behmen in dr. Hranica, torej 9 radikalcev in po trije člani vsake stranke ožjega opozicijskega bloka.

Odpor v NRS proti akciji Lj. Jovanovića

PROTEST SLOVENSkih RADIKALOV PROTI INTRIGAM DR. RAVNIHARJA.

Beograd, 21. julija. p. Ugledni radikalni poslanci so danes izjavili, da utegne priti do razkola radikalne stranke, ako vztraja Jovanović na svojem stališču. Večina poslancev obsoja akcijo Jovanovićevo ter sarkastično primerja položaj v radikalnem klubu z razkolom v demokratski stranki. V radikalnem klubu je danes padla beseda: »Pribičević je razcepil demokrate zato, da reši državo, Jovanović cepi radikalno stranko, da bi rešil opozicijski blok.

Vodstvo radikalne stranke prejema iz notranjosti države veliko število brojav, ki odobravajo postopanje Nikole Pašića. Posebno značilno je stališče dalmatinskih radikalcev, ki izražajo Pašiću popolno zaupanje in pravijo, da so bili izvoljeni za poslance kot radikale v boju zoper klerikalizem dr. Korošca.

Beograd, 21. julija. p. Ministrski predsednik Pašić je sprejel danes depu-

tacijo slovenskih radikalov pod vodstvom g. Grafenauerja, ki je protestiral proti dr. Ravniharju, ki se je izrazil za »koncentracijsko« vladno radikalcev in klerikalcev, baje v imenu slovenskih radikalcev. Deputacija je posetila potem predsednika skupščine Jovanovića, kateremu je izjavila, da ogromna večina slovenskih pristavev NRS obsoja intrigo, ki naj dovede Slovence pod klerikalno kopito. Dr. Ravnihar ni mogel govoriti v imenu nobenega pravega slovenskega radikala, ko je zagovarjal koalicio s klerikalci. Deputacija je še povdarila, da vsi napredujaki v Sloveniji brez razlike strank z ogorčenjem odklanjajo kombinacijo, ki bi pomenila nesrečo za Slovenijo ter izročila slovenske nacionalne elemente separatističnemu in reakcionarnemu terorju. Deputacija je ostala pri g. Jovanoviću v daljšem razgovoru.

Italijansko posojilo Jugoslaviji

Rim, 21. julija. a. Tukašnja »Tribuna« objavlja vest, da jako ugodno napreduje pogajanja za italijansko posojilo Jugoslaviji v znesku 600 milijonov lir. Posojilo bo baje izdala Banca Commerciale ob enakih pogojih, kakor je bilo znano poljsko posojilo. »Agenzia delle Informazioni« dostavlja, da se bo posojilo izdalo po 7 odst. obrestih na 20 let amortizacijskega roka. Posojilo se mora v prvi vrsti porabiti za javna dela

železnice, ceste, mostove itd. in se mora ozirati pri gradnji zlasti na italijansko industrijo in italijansko delavstvo. Poleg tega pa bo Jugoslavija dovela Italiji—nemo tudi nekatere ugodnosti pri izkoriščenju gozdnih in vodnih koncesij.

PREBIVALSTVO ČEŠKOSLOVAŠKE REPUBLIKE.

Praga, 7. julija. j. Po najnovejših podatkih statističnega urada ima Češkoslovaška 13.613.000 prebivalcev in 140 tisoč 394 km² površine, tako da pride na vsak km² 97 prebivalcev.

Vprašanje naše zapadne granice

ZA MALE KOREKTURE HOČEJO ITALIJANI NOVIH KONCESIJ. — NAŠA KOMISIJA IZMENJANA, ITALIJANSKA SE NE. (Glej tudi današnji uvodnik.)

Beograd, 21. julija. r. Kakor je izvedel vaš dopisnik, se imajo prihodnje dni sestati naša in italijanska obmejna komisija, da dokončata svoje delo, odnosno izvedejo korekture granice, ki so nam bile z italijanske strani obljubljene tam, kjer v nasprotju s zdravim razumom in pravičnostjo ustvarjajo na meji nemogoče položaje. Izgleda, da nam hoče Italija sicer na dveh, treh točkah nekoliko ugoditi, da pa zato zahteva važne protikoncesije drugod.

Z italijanske strani se je vodila ljuta kampanja proti dosedanjim našim obmejnimi komisijam, kateri so Italijani očitali, da je preveč nepopustljiva in da vsled tega razgovori ne morejo naprej. Akoravno je

le to res, da je naša komisija z največjo spretnostjo in predanostjo vršila svojo dolžnost, je zunanji minister vendar odredil, da se cela naša obmejna komisija, katere šef je bil polkovnik Daškalo-
vić, izmenja. Za šefa naše komisije je imenovan polkovnik Draškić iz Zagreba.

Pričakovati je bilo, da bo Italija odgovorila z enako žentlemensko gesto ter da bo tudi ona odpoklicala svojo dosedanje obmejno komisijo, kateri načeljuje Colonello Gariboldi. To se dosedaj ni zgodilo. Pač pa se čuje, da je italijanska komisija že prispela v Opatijo, kjer baje čaka na naše delegate. Kolikor je mogel vaš dopisnik izvedeti, ministrstvo zunanjih del o tem še ni obveščeno.

Delo londonske konference

PLENARNA SEJA ODGOĐENA DO SREDE. — MODALITETE NEMŠKEGA POSOJILA. — POINCARE ZADOVOLJEN S POTEKOM TE KONFERENCE.

London, 21. julija. s. Vodje francoske, angleške, ameriške, italijanske in belgijske delegacije so se danes dopoldne posvetovali. Predvsem so razpravljali o sredstvih, da se zagotovi mednarodni uspeh posojila Nemčiji. Posamezni delegati so zahtevali dopolnilna jamstva v korist onih, ki bodo dali posojilo.

Finančni strokovnjaki so se popoldne sestali z Lamontom, družabnikom Morgagnove banke in z Normanom Montaguem, ravnateljem angleške banke, da se posvetujejo o pogojih, pod katerimi bi mogli angleški in ameriški bankirji izvršiti emisijo posojila. Macdonald je dal angleškemu delegatom navodila, ki bodo pomirila angleško javnost, namreč da se naturalne reparacijske dajatve iz Nemčije, ki jih dobi Francija ali kak druga država ne smejo zopet izvažati v druge države. Pri tem je predvsem mišljena Rusija, tako da se izključi prehuda in neolajna konkurenca.

London, 21. julija. j. Herriot in Theunis sta bila danes sprejeta v avdienci od angleškega kralja, ki jima je izrazil upanje, da bo londonska konferenca imela popoln uspeh.

Macdonald je danes v spodnji zbornici izjavil, da bo takoj po končanih pogajanjih predložil poročilo o delovanju konference. Posamezne stranke so podale izjavo, da nikakor ne bodo motile pogajanj in delovanja vlade.

Herriot je imel danes telefonični pogovor s Poincarejem, ki mu je izjavil, da je zadovoljen z uspehi londonske konference in da ne namerava napasti Herriota v senatu, ako bo le Herriot vztrajal pri tem, da se pri pogajanjih o redukciji sedadbe Poruhurja ne bo govorilo o tem, da se francoska zasedba popolnoma izloči.

London, 21. julija. j. Ameriški državni podtajnik Hughes je imel danes na nekem banketu govor, ki je vzbudil precejšnjo pozornost. Hughes je v tem govoru odgovarjal na vprašanja, ki najbolj zanimajo angleško javnost. Ko je opozoril na to, da ni uradno v Londonu, je hvalil sodelovanje Anglije pri razorožitveni konferenci v Washingtonu leta 1922 ter je izjavil, da bo svetovni mir zjamčen takrat, ko bodo odgovorni voditelji narodov delovali v duhu imenovane konference.

Naša demarša v Sofiji

Radl akcije bolgarskih četašev.

Beograd, 21. julija. r. Jugoslovenski poslanik v Sofiji, Rakić, je izročil bolgarski vladi protest naše vlade proti ponovnemu upadanju bolgarskih komit na naš teritorij. Opozoril je predsednika bolgarske vlade Cankova in zunanjega ministra Kalfova na težke posledice, ako bi ti neprestani napadi na naše ozemlje vendar enkrat že ne pomehali. Ako bi Bolgari sami ne hoteli ali ne mogli preprečiti takšnih napadov, bi morala naša vojska zasledovati krivce celo na bolgarski teritorij.

Kakor znano, nahaja se glavni stan Todorova Aleksandrova, vodje bolgarskih komit, prav blizu jugoslovenske meje v Custendilu.

Iz Aten se istočasno javlja, da se tudi na grškem macedonskem ozemlju opaža živahnije gibanje bolgarskih komit, ki so v soboto zopet napadli selo Utlico in pri tem streljali celo s topom. Končno so jih grške čete prepodile.

PROMETNA POGAJANJA Z ITALIJO.

Beograd, 21. julija. p. Jugoslovenska in italijanska delegacija sta imeli zvečer sejo, na kateri sta razpravljali o jadranški tarifi in o skupnih carinskih železniških postajah. Vprašanje skupnih carinskih kolodvorov na progh bivše južne železnice še ni rešeno zaradi nekaterih formalnih težkoč. Treba je počakati, da dobila obe delegaciji potrebna navodila od svojih vlad.

SPREMENBE V RUMUNSKI DIPLOMACIJI.

Bukarešta, 21. julija. l. V diplomatskih zastopstvih Rumunije se bodo izvršile velike izpremembe. Kakor se govori je za poslanika v Sofiji določen Bilcurescu. Za Angoro se imenuje Arion, namesto Filalitia, ki bo prestavljen v Varšavo. Poslanik v Rimu Labovari bo tudi odpoklican in pride na njegovo mesto sedanji poslanik v Varšavi Florescu. V Berlin pride namesto poslanika Nana, poslanec Mircea Deuvara.

FRANCOSKO-ČEŠKA TRGOVINSKA POGODBA.

Praga, 21. julija. j. Jutri odpotuje minister Dvoraček v Pariz, da doseže sporazum glede izprememb nekaterih točk češkoslovaško-francoske trgovinske pogodbe. Te izpremembe bodo le administrativnega značaja.

Sprememba vlade na Grškem

Atene, 21. julija. r. V soboto popoldne je pričela zelo burna seja atenskega parlamenta. Trajala je vso noč do večeraj zjutraj. Končno se je vršilo glasovanje in to o nujnem predlogu zaradi napada, izvršenega na uredništvo lista »Ta hidromosa«. Proti vladi je bilo oddanih 178 glasov, zanj pa 131. Zaradi tega poraza v parlamentu je vlada dala ostavko. Novi ministrski predsednik bo najbrže liberalni progresist Kafandaris, katerega je predsednik republike danes poklical k sebi. Z druge strani pa se poroča, da se sestavi koalicijska vlada.

TURČIJA PROTI BOLJŠEVIZMU.

Pariz, 21. julija. r. Tudi angorska turška vlada je postala v zadnjem času vznemirjena zaradi rastoče boljševiske propagande na Balkanu. Središče boljševiske propagande je Carigrad. Zato se je turška vlada odločila, da ukrene prav radikalne ukrepe proti komunističnim organizacijam. Razen tega pa pripravlja baje turška vlada posebno demaršo pri sovjetski vladi. V tej predstavi jo hoče opozoriti na svoječasnno rusko-turško pogodbo, v kateri so se sovjeti obvezali, da ne bodo vodili nikakršne sovjetske propagande v Turčiji, niti proti njej, niti proti drugim državam.

RUMUNIJA ODOBRIŁA PRAŠKE SKLEPE.

Bukarešta, 21. julija. j. Zunanji minister Duca je v soboto na ministrskem svetu poročal o delovanju konference Male antante v Pragi. Rumunska vlada je odobrila vse sklepe, storjene na praski konferenci.

KONFISKACIJA V TRSTU.

Trst, 21. julija. a. Pred tukašnjim državnim sodiščem so se vršile danes tri razprave radi zaplemb treh tukašnjih listov v smislu novega dekreta o omejitvi tiskovne svobode. Šlo je za republikanski list »Emancipazione« za slovenski »Mali list« in za komunistični »Lavoratore«. Prva dva lista sta bila oproščena. Za »Lavoratore« je zagovornik odvetnik Puccher izjavil, da je nov odlog o omejitvi tiskovne svobode popolnoma nezakonit, v drugi vrsti pa da sodišče tu ni pristojno, temveč treba da pride stvar pred porotno sodišče. Sodišče je pristalo na zagovornikov predlog in se je izjavilo nekompetentnim.

Politični položaj v Beogradu

SENZACIONALNO OBILEŽJE SITUACIJE: KRIZA V RADIKALSKI STRANKI IN POLITIČNA KASTRACIJA KLERIKALCEV. — KRONA IN KRIZA.

Beograd, 20. julija

Sedanja kriza je ena najresnejših in najzanimivejših, kar smo jih v našem notranjopolitičnem življenju doživeli. Dva dogodka ji dajeta naravnost senzacionalno obilježje.

S tem, da se je predsednik parlamenta gosp. Ljuba Jovanović lotil inicijative za sastavo vlade, ki bi naj pod krinko «koncentracije» zadostila gotovim ambicijam ter omogočila obnovitev Markovega režima, je bil otvorjen oster notranji konflikt v radikalni stranki. Pašić in Jovanović sta danes huda pasprotnika in odnošaji so se poostri tako, da je od včeraj celo osebno obhajevanje med obema prekinjeno. Pašić z vso odločnostjo odklanja Jovanovićevo koncepcijo, Jovanović zopet se z vso energijo bori, da bi spravi večino radikalnega kluba na svojo stran. Toda medtem ko Jovanović obdeluje posameznike, ponujajo jim portfelje, strašijo jih, da pri novih volitvah ne bi smeli več kandidirati, ker da so se zamerili Pašiću, pritiskajoč, da krona želi parlamentarnega dela, je Pašić zagrabil globoko. Sklical je za sredo parlamentarni klub, za četrti glavni odbor stranke, zavdajajoč se, da ima v obeh ogromno večino. Jovanović se zaveda, da bo po sejah v sredo in v četrtek le dvojna možnost: ali se pokoravati Pašićevi večini ali pa razcepiti stranko. Zato napenja vse sile, da bi ustvaril fait accompli že do srede, nadejajoč se, da bi potem strankine instance priznale «gotov čin» in ga, da se stranka ne razcepi, naknadno odobri.

Jovanović nima povsem ravne poti. Pašić do danes še ni podal demisije in Jovanović nima formalnega mandata. Spočetka se je zanašal na grupo dveh članov kabineta (Trifunović, Vukičević) in kakor se zatrjuje, petnajstoricu poslancev, med katerimi so možje a la Nastas Petrović in Ranković. Danes je skušal krog pristave razširiti, a izglesta, da se mu ni posrečilo. Zato se Jovanović ne upa storiti odločilnih korakov in kriza ostaja stacionarna.

Drugi senzacionalni pojav je žalostna katastrofa opozicijskega bloka. Program te skupine je čez noč izginil. Ostal je le strah pred volitvami, ki je danes diktator blokašev. Edini, ki so si ohranili v bloku še nekaj treznosti, so spahovci. Davidovičevići so voljni sprejeti vsako solucijo, ki jih reši volitev in so pripravljeni hlapčevati celo radikalom in klerikalom skupaj, to-

proti tisti koaliciji, ki so jo v svojih boljših časih nazivali najsmernejšo. Klerikalci so vrgli ves svoj balast čez krov. Njihov «slovenski program» je skrbno zaklenjen v miznico in niti črka se od njega ne vidi. Zapustili so «združeno Slovenijo» ter so povsem zadovoljni z dvema oblastmi, pokopali so avtonomijo ter smatrajo, da so samouprave, kakršne predvideva Ustava, prav dobra in praktična institucija. Postali so jako pazljivi na interese države ter gladko obljubljajo, da bodo tudi oni krepko sodelovali pri nadaljnjih korakih proti komunistom, pozabili so na «boj proti korupciji», izjavljajoč, da se njih ne tiče, kar bi delali njihovi novi kolegi v vladi. Tudi niso postavili niti ene zahteve, ki bi kazala, da so kedaj resno mislili na zaščito gospodarskih in socialnih interesov naše domovine. Edino kar hočejo poleg par ministrskih portfeljev, je, da se jim izroči Slovenija v eksplatacijo, da se postavijo na čelo državne uprave v Ljubljani in v Mariboru njihovi ljudje, da se radikal-ska stranka odreče ingerence na slovenske prilike, kar bi klerikalcem omogočilo sistematično preganjanje naprednih elementov, zlasti tudi novo ofenzivo za klerikalizacijo šole. In pa volitev seveda, teh nečejo.

Da se klerikalci odklanjajo svojih državnopravnih zahtev, je zasluzno in lepo. Toda to je obenem dokaz, da je vse njihovo kričanje in pozivanje kot braniteljev nekakih posebnih interesov v duši neiskreno in le izraz njihovega nerazpoloženja proti državi. Klerikalna avtonomija, njihova «slovenska kultura», njihova dozdevna skrb za slovenskega človeka, vse to je le taktika, ki jo SLS po potrebi menja, opusti, v nasprotje obrne. Ni čudno, da poleg krize v radikalnem klubu, vzbuja klerikalna politika splošno pozornost ter izhaja komentarja, ki za nas Slovence v splošnem niso baš simpatični.

Končno še o stališču krona. Opozicija se trudi izkazati utis, da je krona za njo. To je seveda prosta zloraba. Vlada stoji visoko nad strankami. On naravno ne more odkloniti poskusa, da se sestavi delovna vlada in trdna parlamentarna večina. Saj je to normalen izhod. Toda na drugi strani krona ni odklonila vladnega stališča, da treba razpustiti parlament. Ako se normalen izhod ne posreči, potem je druga alternativa na redu.

proti katerim se je boril pred petnajstimi leti. Ta človek je pred 15. leti na padal vsak poskus vojne; danes pa proglašajo vojno za sveto stvar. Bil je divji anarhist in krvavorede socialist. Danes pridiga, da je treba ukiniti demokracijo in parlamentarizem ter vladati z železno roko oboroženega absolutizma.

Ali more biti človek, ki je že nošče-tokrat menjal svoje prepričanje, ki je najprej napadal, kar je pozneje branil in najprej branil, kar je pozneje napadal — ali more biti tak človek vzor narodni, ki šteje 40 milijonov ljudi? Ali more stranka takega človeka stalno nadzorovati cel velik narod? Na koncu opominja Ferrero Mussolinija, naj nikar ne izrablja oblasti, ki mu je dana nad deželo. Fašistovski nasilnosti, ki so prve izkivale revolucijo sebi v prilog, bi utegnile s takimi metodami izkazati tudi revolucijo zoper sebe.

Trše in stvarnejše kritike svojega dela Mussolini pač ni še nikoli čital in slišal.

Iz Perzije

Nedavno tega se je vrnil v Evropo švedski general Westdahl, ki je bil enajst let poveljnik vse policije v Perziji. Ob svojem potovanju skozi Pariz je dal enemu od novinarjev sledeče zanimive podatke o dogodkih, ki so se odigrali v poslednjih letih v Perziji.

Važno sprememba, ki so se izvršile po veliki vojni okrog Perzije, obnova Turčije, izgon Kalifa in ustanovitev monarhije v Iraku, so zelo vplivale na tamkajšnje stanje, dvignile narodno samozavest v Perziji in zmanjšale evropski vpliv. Doba notranjih prevratov se je pričela z državnim udarom 1. 1921. v Teheranu. Pri vodja nacionalističnega gibanja, sedanji diktator Sardar Sepah, ni takoj stopil v ospredje, marveč se je zadovoljil spočetka s poveljstvom nad armado in je postal pozneje vojni minister. Prisilil je ministrskega predsednika Seydara, da je priključil orožništvo, ki so ga organizirali švedski inštruktorji, armadi ter tako dobil v svoje roke vso oboroženo silo razen policije. Odpustil je sedaj angleške in švedske častnike v armadi in orožništvu, potem pa prevzel tudi finančno ministrstvo, da je dobil tako sredstva za plačevanje vojske.

Sardar Sepah je postal na ta način vedno mogočnejši in v zadnjih dveh letih je gospodoval popolnoma po svoji mili volji. Dal je odstaviti neljube vplivne osebe ter jih izgnati iz dežele, tako dvornega ministra, potem celo ministrskega predsednika in naposled je vsled njegovih intrig odšel tudi poveljnik policije general Westdahl. Med tem je prevzel Sardar Se-

pah v novembru 1. 1923. ministrsko predsedstvo, malo preje pa je že bil prisiljen šah, zapustiti Perzijo. Sedaj je imel Sardar Sepah popolnoma proste roke ter je inženiral veliko republikansko propaganda zoper šaha in na ljudskih zborovanih so se spreminile resolucije, ki so pozivale diktatorja, naj uvede republikansko državno obliko. Podoba je bila da bo šlo vse gladko, tedaj pa je neki dogodek v parlamentu nenadoma popolnoma prevrnil situacijo. Neki zelo ugledni in vplivni poslanec, neki Molah, je bil o priliki neke debate dejansko napaden s strani Sardar Sepahovih pristavev v stremjenju, da se masčuje, se mu je posrečilo v družbi s somišljeniki, da je na razpoloženju v deželi vplival v toliki meri, da se načrt uvedbi republiko ni mogel izvršiti. Iz inozemstva je tudi šah posegel v dogodek ter v brzotaju na predsednika parlamenta označil Sardar Sepaha kot upornika. Vse to je naposled rodilo posledico, da je diktator v pismu sporočil parlamentu svoj «klep, da se odreče svojemu visokemu mestu in zapusti Teheran. Parlament pa mu je izrekel zaupnico, za kar se je vrnil v prestolico, da prevzame znova predsedstvo. Tak je bil položaj, ko je Westdahl zapustil Perzijo. V Parizu mu je dejal šah, da bo poskusil vrniti se preko Rusije v domovino. Po tej situaciji slika pa je razvidno, da se tudi Perzija še ne bo takoj pomirila in da nam je kmalu pričakovati znova burnejših vesti iz te države, osobito ker pribajata v pošteve še vpliv angleški in ruski, v katerih imenovani general iz umljivih razlogov ni pripovedoval ničesar.

Politične beležke

— Najnovejši politični «esejisti» «Slovenec», dosedaj njegov poseben poročevalec za dogodke «zum Maček, tam za vodo» je v nedeljo napisal v glavno glasilo SLS uvodnik, ki je odlično plod prav globokega in dolgega premišljanja v omenjenem lokalni. V četrkarski fantazmagoriji pa smo le našli eno zrno, ki ga je treba izluščiti. «Slovenec» uvodničar piše m. dr. tudi to, da stoji za Pribečevićev politiko — beograjski framazoni. Ta trditev je bila zelo neprevidna. Res je namreč ravno nasprotno. Politiko opozicijskega bloka podpirajo na vso moč beograjski prostozidari, katerih šet je obenem glava opozicijskega trimurtva. Najintimnejši zaveznik g. Korošca inšpirator g. Davidoviča je g. dr. Voja Veljković, veliki mojster prostozidarske (framasonske) lože v Beogradu!

— V obrambo časti slovenskih sodnikov. Minister pravde dr. Grisogono je predsedniku Narodne skupščine vrnil interpelacije klerikalnega kluba, ki so bile sklenjene na znanem celjskem sestanku ter objavljene v posebni izdaji «Slovenca». Minister izjavlja v posebnem dopisu predsedništvu skupščine, da odklanja odgovor na te interpelacije, ker so napisane v tako nepristojnem tonu, da ne spadajo pred parlamentarno interpelacijo, ki po polni želje slovenskih sodnikov. Ker so bile objavljene, predno so bile podane v parlamentu in jim torej ne gre absolutna imuniteta je minister naročil državnemu pravniku v Ljubljani, da v obrambo časti slovenskih sodnikov dvigne obtožbo proti vsem podpisnikom interpelacije t. j. 21. tigrom. Značilno za klerikalce je, da «Slovenec», objavljajoč to vest, dostavlja, da je vzbudila «velikansko veselost»...

— Samo najnaivnejšim ljudem zadostuje pojasnilo, ki ga daje dr. Ravnihar v «Narodnem dnevniku» o svojih beograjskih intrigah. Kakor mačka okoli vrele kače tako pleše tudi on okrog naše glavne ugotovitve, da je v imenu slovenskih radikalov pri posameznih radikalnih voditeljih zagovarjal «koalicijo s klerikalci». Na ta očitek odgovarja gospod Ravnihar, da vendar on ne more na lastno pest sklepati pogodb s kako drugo stranko, ki bi naj vezale NRS. To staro zelje pogreva dr. R. seveda zgolj v zadregi. Mi sami dobro vemo, da se klerikalci z njim oficijelno niso pogajali in tega tudi nikdar trditi nismo. Tudi je pravilno, da od dr. Ravniharja ni odvisen razplet krize. Toda v trenutku, ko je na tehnični ali se bo klerikalcem posrečilo se vsiliti v vlado ali ne, je zelo važno, ali se lahko SLS sklicuje tudi na napredne simpatizerje za svojo «kombinacijo». In tu je dr. Ravnihar prišlo k klerikalcem na pomoč vsiljujoč nekaterim radikalnim voditeljem svoje nazore, akoravno ga zato ni nikdo zval v Beograd, kamor je prišel v povsem drugem namenu. Njegova intriga je pa istočasno naperjena proti šefu stranke g. Pašiću, ki odločno odklanja koalicijo s klerikalci. Ne vrdajte, gospodine, temveč odgovorite raje ali ste v Beogradu zagovarjali koalicijo s klerikalci proti demokratom ali ne.

— «Slovenec» brani vse kar je slabo in zato tudi tatove. V svoji gorečnosti za klerikalne komunistične varovance in v svoji strastni želji da bi demokrate čim največ oklevetali očita nedeljski «Slovenec» magistratnemu komisariju dr. Korošcu, da je prisilil magistratnega uslužbenca Ludvika Osterca k prostovoljnemu izstopu iz mestne službe, ker je pri protestni seji občinskega sveta dne 12. m. m. ploskal govornikom, češ da to zahteva od njega drugi sedaj v politiki vplivni in odločujoči možje. Vse to je ena sama potvorba resnice in povrh še neprevidna. «Slovenec» se svojem komunističnemu varovancu stavi klj slobo uslugo. Omenjeni Osterc je bil namreč odstavljen, ne le ker je

svojo službo slabo, površno in zlorabno opravljal, da je postal na mitnici naravnost nemogoč, nego je celo v izvrševanju svoje službe zagrešil zlorabo uradne oblasti s tem, da je kradel blago, ki mu je bilo v službi zaupano, da ga nadzoruje. Kljub temu dokazanemu in priznanemu hudodelstvu, ki seveda ni zadržano in tudi do danes še ne kaznovano, ga je bivša magistratna večina štela, obdržala v službi, mu dala ukor in le predstojniku naročila naj na Ostroca pazi, da ne bo še naprej kradel! Kakor sklepamo iz «Slovenčevega» članka je vladni komisar svetoval Ostrocu, naj raje sam izstopi iz službe, predno se ga odslavi in predno zve za hudodelstvo državni pravdnik. To je resnica o mučeniku Ostercu. Kar se pa tiče njegove uboge žene in dece, za katere se je Osterc preneto malo brigal, je pa le to res, da se je dr. Žrjav zanje zavzel, medtem ko «Slovenec» blebota, da jih — preganja. Brezsrčno preganjati nedolžne rodbine, to znajo le klerikalci, ki menijo, da so tudi drugi ljudje taki, kakor oni.

— Tragikomična obramba radičevske stranke. Oficijelni razglas Stj. Radiča o vstopu HRSS v boljševiško seljaško internacionalo je bil kakor strela v lepe načrte opozicijskega bloka. Če se gospodje blokaški «šefi» odrečejo Radiča, ostanejo majhna skupina, ki ne more odločilno vplivati na dogodke, dokler ga pa ne zatajijo. bi bila blaznost jih pustiti k državnemu krmilu. Zato je naravno, da sedaj poskušajo vse, kar bi ublažilo vtis Radičeve objave, ki je tem poraznejša, ker se izrecno sklicuje na sklep HRSS od 1. maja, t. j. baš iz onega časa, ko so radičevci v Beogradu govorili, da so celo pripravljani pred kraljem podariti svojo «zvestobo do države».... Najoriginalnejša je razlaga, da se je Radičevsko pismo objavilo proti volji HRSS in da so to napravile Radičeve hčerke in posl. dr. Herceg na lastno pest, odnosno na Pašićevo željo (akoravno je bila dotična posebna izdaja «Slobodnega Doma» takoj konfiscirana)! Poslanec dr. Šumenković je celo pregovoril podpredsednika HRSS dr. Mačka da je obrazložil vstop HRSS v boljševiško internacionalo kot državniško patrijotično potezo, češ Rusija bo kmalu normalizirana, (t. j. boljševizem bo strmoglavljen) in bo potem od ogromne važnosti, da nas je Radič tako ozko zvezal z ruskim narodom... Ne manjka pa tudi povsem grobih. Tak n. pr. trdijo nekateri organi opozicijskega bloka, da se je večina HRSS že odvrnila od Radiča in da je treba le spustiti blok na državno krmilo, pa bodo radičevci naravnost odlični borci za Jugoslavijo. Če g. Jovanović še nekaj dni izpituje situacijo potem bodo gg. Korošec in Davidovič že trdili, da Radiča sploh ni več in da so oni pravi voditelji HRSS...

Po svetu

— Aretacije Egipčanov v Berlinu. V zvezi z aientatom na egipčevskega ministrskega predsednika Zaglul paša sta bila v Berlinu aretirana dva egipčevska visokosloka, ki sta po zatrdilu egipčevske policije zapletena v pmoplot, katerega žrtve bi bil skoraj postal Zaglul paša.

— Čudna kriza na Norveškem. Norveška vlada je predložila parlamentu zakonski predlog, s katerim naj se ukine na Norveškem prepoved točenja alkoholnih pijač. Parlament pa je vladni predlog v 68 proti 49 glasovom odklonil. Vlada izjavlja, da smatra zadevo za vprašanje zaupanja in da bo podala demisijo, ako odkloni njen predlog tudi senat, ki bo te dni razpravljal o njem.

— Sprememba režima v Avstraliji. Kakor znano so se vršile te dni nove volitve v Avstraliji. Slično kakor prej v Angliji, je tudi v Avstraliji izšla iz volilnega boja kot najbolj ojačena delavska stranka. Novo izvoljeni parlament se je v torkes sestal in izrekel stari vladi nezaupnico. Vlada je seveda odstopila in bo tudi v Avstraliji prezela državno krmilo v svoje roke delavska stranka. Pozicija delavskega premijerja v Avstraliji pa bo toliko boljša od Macdonaldove, ker bo imel za seboj absolutno večino zbornice, češar angleška laburparty nima.

Odškodnine po naših državljanah v Ameriki

Pogostoma se dogaja, da zastarajo pravice do odškodnine za onimi, ki so se ponesrečili v Ameriki.

Vzrok temu je vedno eden in isti, namreč ker se za realizovanje odškodnine potrebne listine, ki jih je treba predložiti, ne predlože v roku, predpisanem po zakonu, ali pa rešenju ameriškega oblastva. Izguba zaradi tega je velikanska, ker znaša odškodnina vselej najmanj 25.000 Din. doseže pa čisto pol milijona dinarjev ali še več.

Važno je zategadelj vedeti, da imajo nasledniki onih, ki so se ponesrečili brez lastne krivde po nesreči pri delu v transoceanskih družbah pravico do odškodnine. Za izterjavanje potrebne listine morajo poslati sodišča takoj pristojnemu konzulatu, ker zastara pravica do odškodnine že v enem letu od dneva smrti, v državi Ohio (severnameriške Zedinjene države) pa že v pol leta. Te listine so:

1.) Pooblastilo (formular v angleškem jeziku se dobi pri sodiščih); to pooblastilo mora biti overjeno od pristojnega okrajnega sodišča. Pooblastilo se mora glasniti na enega od konzulatov v Zedinjenih državah, ki je pristojen za dotično državo v Ameriki. Za primer, da so nasledniki

mladoletni, mora pooblastilo podpisati njih varuh. V tem primeru je treba priložiti tudi od sodišča izdelani varuštveni dekret.

2.) Družinski list, izdan od pristojne cerkvene oblasti in overjen od ministrstva notranjih del.

3.) Potrčilo o državljanstvu, izdano od pristojne oblasti in overjeno od ministrstva notranjih del. V tem potrčilu mora biti potrjeno, da je državljanstvo pridobljeno na temelju senžermenske pogodbe.

4.) Dokaz, da je oseba umrla pri delu v Ameriki, s svojim delom vzdrževala svojo družino, to je osebe, ki jim pripada odškodnina, in da so oni v resnici s to podporo bili izdrževani. Za to zadostuje poštni odrezek ali izvod iz bančnih knjig, ako se je denar pošiljal preko banke. V skrajnem primeru zaprisežena izjava pred sodiščem, s pričevanjem dveh zapriseženih svedokov.

5.) V primeru, kjer tiče odškodnina samo pobabljenim osebam, je potrebno, da vsakih šest mesecev predložijo zdravniško potrčilo, overjeno od ministrstva notranjih del, da se nesposobnost dotičnega ni zmanjšala. To velja tudi za nesposobne in mladoletne naslednike.

6.) Ako dobivajo vdove mesečne podpore, morajo tudi one vsakih šest mesecev poslati potrčilo, da se niso omožile. Poveritev od strani ministrstva notranjih del pribavlja ministrstvo pravde samo, čim mu dospeje od podrejenih sodnih oblastev z drugimi listinami vred tudi družinski list, odnosno domovnica, katere slednja mora biti že potrjena od pristojnega okrajnega glavarstva in pokrajinske uprave.

Borza

21. julija:

ZAGREB. V elektnih tendenca slaba. Pri bančnih papirjih so silen padec zabeležile delnice Hrvatske banke, ki so nazadovale tekom borze od 45 na 20. Od industrijskih papirjev sta se nekoliko več trgovala Sečerana in Vevče. — V devizah je bila danes tendenca zelo slaba. Tečaj deviz se začeli na nižji bazi nego je bila prošli petek, a so tekom borze vsi brez izjeme še nadalje popustili in se je pod konec ponujalo v glavnem tudi blago v višini poslednjih zaključnih tečajev. Blaga je bilo v izobilju. Narodna banka je dajala le neznatne količine v devizi na Svico, ker se ni obutila potreba intervencije v drugih devizah. Promet je bil srednji, a trgovanje se je v glavnem v devizah na Dunaj, Italijo in Svico. Notirale so devize: Amsterdam 3175 do 3205, Dunaj 0.1184 do 0.1204, Budimpešta 0 do 0.1075, Bukarešta 0 do 37.75, Italija izplačilo 362.15 do 365.15, Kopenhagen 0 do 1360, London izplačilo 367.86 do 370.96, New-York kabel 83.75 do 84.75, ček 83.7 do 84.7, Pariz 435 do 445, Praga 249.8 do 252.8, Sofija 0 do 61.5, Svica 1541 do 1551. — 1587.75 do 1547.75; valute: dolar 81 do 84, aK 0.1225 do 0, leji 37.5 do 38, lire 362 do 0; efekti: bančni papirji: Primor je 75 do 77.5, Trgo 32 do 33, Hrvatska banka 20 do 45, Eskomptna 125 do 127, Hipo 62 do 63, Jugo 113 do 116, Ljubljanska kreditna 220 do 0, Praštions 915 do 0, Etno 128 do 130, Slovenska 116 do 115, Srpska 189 do 140; industrijski papirji: Eksploatacija 110 do 119, Dubrovačka 750 do 760, Sečerana 965 do 1005, Isis 65 do 67, Narodna šumska 80 do 65, I'ibag 88 do 90, Gutmann 750 do 775, Slavke 0 do 230, Slavonija 93 do 94.5, Trbovlje 500 do 520, Vevče 140 do 145; državni papirji: 7 odst. posojilo 65 do 65.5, 4 odst. agrarne 25, Vojna škoda 127 do 128.

BEograd. Tendencia slaba, a prometi nekoliko živahniji. Blaga je bilo v izobilju in je bilo vse povpraševanje pokrito brez intervencije Narodne banke. Po borzi je bila tendenca še slabša. Notirale so devize: Dunaj 0.1183 do 0.1194, Budimpešta 0.105 do 0.107, Bukarešta 87 do 337.5, Zeneva 1542 do 1543, London 369 do 370, Milan 363 do 363.75, New-York 84.25 do 84.4, Pariz 437 do 438, Praga 250 do 251.25, Solun 144 do 148; valute: dolar 83 do 84, aK 0.1225 do 0, leji 37.5 do 38, lire 362 do 0; termini: Zeneva za 30. t. m. 1540, Milan za 1. septembra 365, New-York za 5. avgusta 84.5, Praga za ultimo avgusta 251 do 251.5; efekti: 7 odstotno posojilo 68.75 do 67.5, 4 odst. agrarne 24 do 25, Vojna škoda 138.25 do 138.5.

CURiH: Beograd 27.40 do 27.60, Dunaj 0.0925 do 0.0935, Praga 68.70 do 69.20, dinarji 27.50 do 27.75, uradni tečaj zlate lire 448.94.

LUNAJ: Beograd 836 do 840, Milan 3049 do 3061, New-York 70.935 do 71.165, Pariz 8677 do 3693, Praga 2107 do 2117, lire 3060 do 3060, dinarji 835 do 841.

PRAGA: Beograd 40.175, Dunaj 4.715, New-York 33.95.

BERLIN: Beograd 4.95, Milan 18.10, Praga 12.45, Pariz 21.70.

LONDON: Beograd 367, Pariz 85, Milan 101.50.

NEW-YORK: Beograd 119, Berlin 24, Milan 432, Dunaj 14.12, Praga 267.12.

Sami ste krivi slabi pisavi našim dopisom

Etika in Ideal 1119

našni stroj priznava zadovoljstva vsakega šefa

The Rex Co., Ljubljana.

Naši kraji in ljudje

Naša zmaga na Olimpijadi

Sokol Leon Štukelj — svetovni prvak v telovadbi

Pariz, 20. julija. Sinoči je bila končana mednarodna telovadna tekma na olimpijadi. Zbor sodnikov se je sestel še zvečer in pozno v noči ugotovil končne rezultate, ki so bili danes opoldne na stadionu v Colombesu slovesno razglašeni.

Jugoslovanski Sokol br. Leon Štukelj (Novo mesto) si je priboril med tekmovalci prvo mesto in s tem ponosni naslov najboljšega tekmovalca na svetu.

Od 118 dosegljivih točk jih je dosegel 110.34. Drugi za njim je bil češkoslovaški Sokol Prazak, ki je dosegel 110.32 točk in tretji tudi češkoslovaški Sokol Supčík s 106.93 točkami.

Ob razglasu izida je zasvirala godba jugoslovanske himne in na zmagovalnem drogu je zaplavalala jugoslovanska trobojnica.

V tekmi vrst so dosegli prvo mesto Italijani z 839 točkami, drugo Francozi z 820, tretje Švicarji z 816 in četrto Jugoslovani s 762 točkami. Njim sledijo vrsti Američani, Angličani, Finci in Luksemburžani. Češkoslovaki so tekmovali le kot posamezniki ne kot vrsta.

Jugoslovanski Sokolstvo si je priborilo prvič, ko je vstopilo v mednarodno olimpijsko areno, najčastnejše mesto, jugoslovanski Sokol je odnesel svetovno prvenstvo v telovadbi. Na olimpijskem stadionu je zavirala jugoslovanska trobojnica in pričala vesnem svetu, da je jugoslovanski Sokolstvo moč, ki se lahko meri s svetovnimi telovadnimi organizacijami. Sokolska vzgoja, njena metoda in njen sestav so vnovič pridobili na ugledu. Na mednarodnih telovadnih tekmah, kjer je doslej nastopalo naše Sokolstvo z velikimi uspehi in kjer je pred dvema letoma v Ljubljani odnesel prvenstvo naš član br. Peter Šumi, se je prvič izkazalo, da so naši Sokoli kos najtežjim nalogam, in sedaj so tudi še pred najširšim forumom, kjer se je pred celim svetom bila najhujša borba med narodi, morali priznati Jugoslovani prvo mesto.

Sokolska vztrajnost, železna volja in skrajna požrtvovalnost, vrline, ki jih združuje v sebi br. Štukelj, so žele priznati in slavo. Svet naj izve, da Jugoslovani ni med zaletajimi, četudi so nekateri izmed drugih tekmovalcev žalili in skušali po svojem časopisju omalovaževati in ponižati naš narod.

Hvala in čast našim Sokolom!
Hvala in čast bratu Leonu Štuklju!

Otvoritev Pasteurjevega zavoda v Celju

Celje, 21. julija.

Danes se je vršila v Invalidskem domu slovesna otvoritev Pasteurjevega zavoda in protituberkuloznega dispanzerja. Otvoritvi so prisostvovali veliki župan mariborske oblasti gosp. dr. Pirkaner, sanitetni inšpektor za Slovenijo dr. Katičič, zastopnik sanitetne uprave Dravske divizije sanitetni polkovnik dr. Majdič, zastopniki komande mesta in 39. pešpolka, župan dr. Hrašovec, srezniki poglavar celjski dr. Žužek, mag. svet. Subic in zastopniki ostalih civilnih državnih uradov.

Inšpektor dr. Katičič je otvoril oba velevarna zavoda s posebnim nagovorom, v katerem je naglašal, da ima zopet čast izročiti splošni uporabi dvoje zdravstvenih institucij, ki sta bili ustanovljeni po inicijativi ministrstva za narodno zdravje, namreč tuberkulozni dispanzer in Pasteurjev zavod. Iz dveh razlogov se je izvolilo baš Celje za ta zdravstvena zavoda. Celje leži v centru slovenskega industrijskega ozemlja, ki zahteva največ žrtv po tuberkulozi, in v centru ozemlja, v katerem je toliko slučajev pasje stekline.

Nato je predaval primarij dr. Rajšp, načelnik tuberkuloznega dispanzerja, o tuberkulozi in je podal jako zanimivo statistiko, dr. Rebrnik, šef bakteriološke stanice in Pasteurjevega zavoda pa je referiral o steklini in o pomenu Pasteurjevega zavoda. Župan dr. Hrašovec je pozdravil zbrane goste imenom mesta ter se zahvalil sanitetni upravi, zlasti pa ministrstvu za narodno zdravje, da je ravno Celje izvolilo za dvoje važnih zdravstvenih zavodov. Po oficijelni otvoritvi so si navzoči ogledali prostore in ureditve protituberkuloznega dispanzerja in Pasteurjevega zavoda ter bakteriološke stanice.

Celje je zopet s tem obogatelo za dvoje važnih zdravstvenih institucij, ki bodo gotovo ponesli njegovo ime daleč preko naših ožjih mej.

Darujte za Slajpahov fond!

Kulturni pregled

Ljubljanski Zvon v Rogški Slatini in Laškem

Prijetno je kot gost potovati z »Ljubljanskim Zvonom«, ki je v nedeljo že tretjič posetil Rogško Slatino. Vesela, živa mladost vseokoli. Solnce sije v pridnih Zvonovih. Vsi so eno. Med njimi je vedro in jasno. Arhivar nima posla: pevec pojo brez not. To je zasluga zborovodje Prelovca.

»Ljubljanski Zvon« je zadnje čase zelo napredoval. Kljub nepreračunljivi publici letovišč, se je zaupajoč v svojo zdravo moč podal v Rogško Slatino. Dosegel je popola umetniški in — z ozirom na polovično vožnjo — tudi prav dober finančni uspeh. Koncerti odličnih umetnikov, ki so koncertirali v zadnjem času v Rog. Slatini, žal niso imeli takega obiska. Sezona je tam na višku, gostov okoli 1650 — dosedaj maksimalno število. Iz vseh krajev skupne domovine vro ljudje semkaj. Sreča generala »invalida, milijonarka« Bunjevko, srbskega popa, ministra na »oddihu«, čuje vse jezike in opazi vsa eleganco vsemest ter bujno pisanost življenja.

Koncert se je vršil v dvorani Zdravilkega doma. Nastopil je z vzorno dis-

ciplino 54 pevk in pevcev, ki so tvorili lepo zaokroženo celoto in podali impozantno enotno sliko. Koncertne točke so bile vestno in premišljeno izbrane. Prvi del je obsegal slovenske umetne pesmi, del po odmoru pa izbrane srbske, hrvatske in slovenske narodne pesmi.

»Ljubljanski Zvon« ima že svoje ime. Ne baš skromna publika je bila naravnost vzneta. »Zvon« ni prečevljen zbor, razpolaga pa z močnim, zmogovitim sopranom, ima globoke, lepe alte, izdatne in močnejše base ter diskretne tenorje. Opaziti je ugodno uravnovesenje glasov. Močna je sugestivnost zborovodje, izredna pa tudi zborov: volja slediti svojemu voditelju. Izmed koncertnih točk je zbor izvajal z virtuosno bravuro zlasti komade živega in krepkega izraza.

Prelepi glasbeni draguljček Adamič »Kaj ti je Mojca« so zapeli Zvonovi z zmogovito prepričevalnostjo in fino dinamiko. Ženski glasovi so se kar prekašali. Od istega skladatelja »Zrelo žito«, skladbo ki jo prištevamo med naše najboljše mešane zборе je bilo zlasti v drugem delu glede interpretacije zanimivo podano. Izmed težjih komadov je ugajal Lajovic »Lana«, ki zahteva mnogo občutka kot malobleden, neopremljen

dili so se, da niso mogli v nobenem zaslediti zverine, kakršne jim je naslikal poperčasti gospod. Mariborčani so se pod večer vračali že čisto zadovoljni z uspehom te nedelje.

Pa tudi Nemci se niso opustili svojih prejšnjih stikov s svojo žlahto v okolici. To nedeljo so priredili s svojim »Edelweissom« kolesarsko dirko krog Pohorja. medtem, ko so imeli že med tednom svojo »Mondscheimpartije«, po kateri so v gostilni kmečke vasi do polnoči jodlali nemške pesmi. Predsednik, hotelir, rudni Halbwild in še bolj znani trgovci Ošlak, ki se je prosil v ptujstih dogodkih, sta imela nemške govornice. Mislili smo že, da so časi nemških govorov v mariborski okolici že davno za nami.

Tudi naše nacionalistične organizacije so bile na delu. Orjuna je sklenila razširiti tudi na deželo svojo idejno propagando in je priredila minulo soboto in nedeljo deset večjih in manjših sestankov po raznih krajih. Poročajo, da se ljudstvo kljub Mackenseni klavikalni ofenzivi proti Jugoslovanstvu vendar ne da čisto zamrežiti v rimske spore in rado posluša glasove sveže, nesebične mladine.

V Narodnem domu pa so zborovali sokolski vadiitelji iz cele mariborske župe, ki je začela šele po prevratu delovati, a se pod starostar dr. Pivkom razvija s smotrenim in trajnim delom v odlični in močeni sokolski kadi, trdni jez jugoslovanstva ob severni meji. V nedeljo so kovali nove načrte za jesensko delo, izdelali zadnje priprave za Zagreb. Za mestom pa so brlezi kolesarji po izpraznjenih cestah, mi mo zelenih livad so švigali avtomobili, grički polni solca in nedeljskih izletnikov. Vendar smo po dolgem deževju, prenapolnjeni napetosti politične situacije, le dihal sveže zelenje, za poezijo to pot ni bilo razpoloženo. Ko se v Beogradu razplete, pa bomo zopet zaživel prebese in živahnije, nakar že vsi dolgo, dolgo čakamo — samo da nas ne bo prehitela poprej jesen in se bomo ozrli po življenju šele tedaj, ko bo poletje s svojimi počitnicami in letoviškarsko ero že za nami. Kolikokrat je že bilo tako in bo še.

Celjski občinski svet

Celje, 21. julija.

V petek zaradi nesklepnosti prekinitve seja se je danes nadaljevala. Za regulacijo Levstikove ulice proti mestni osnovni šoli je sklenjeno z zamenjavo zemljišča pridobiti Rakuschev objekt ob tej ulici, ki se nato podere. Dopolnijo se splošni pogoji mestne elektrarne za dobavo toka, kar se tiče materiala. Kot večji odjemalec se je oglašil za električni tok iz mestne elektrarne naknadno še mestni mlin, ki zahteva 25 HP. Zato je potreben nov transformator.

Sklene se nabaviti najnujnejše medicamente za mestno osnovno šolo. Tekom vojne se je razpasla navada, da so se postavljali v mestnem okolju začasni svinjski hlevi. Obnovi se svojočasni sklep iz leta 1891., po katerem so vsi ti hlevi v mestnem okolju zabranjeni. Sprejme se obširen predlog za pobijanje raznih epidemičnih bolezni. Državno sanitetno oblastvo se naproša, da postavi za osumljenca izolirnico. Pri slučajnostih se stavi predlog glede zopetne upostavitve stanovanjskega urada v Celju.

Nakup starega zlata-platina.

Tovarna za ločenje dragih kovin Ljubljana, Sr. Jerneja c. 237. 8008-2

Zbirajte in darujte, da zgradimo Sokolski dom na Taboru!

Smrtna nesreča na Bledu

V nedeljo popoldne se je pripetila na blejskem jezeru zopet smrtna nesreča. Žrtev je postal to pot neki srbski orožnik iz Macedonije, ki je bil pridelen v službo pri dvoru na Bledu. Okrog štirih popoldne se je kopal v Petranovem kopalšču in se solčil na splavu. Istočasno je bil v kopalšču primarij mariborske bolnice dr. Janko Drnovšek, ki je plaval za splavom orožnika proti obali v kopalšču. Nekako meter od obale je skočil naenkrat na splav raz stopniče neki 16letni deček. Splav se je preobrnil in nakrat sta bila orožnik in dr. Drnovšek pod splavom. Deček je splaval naprej, orožnik pa, ki ni znal plavati, se je v smrtno strahu z obema rokama pod vodo z vsilo silo oklenil dr. Drnovška okoli vratu. Dr. Drnovšek ni takoj slutil, kaj to pomeni, ker mu ni bilo znano, da orožnik ne zna plavati. Z največjo težavo se ga je otrese, ker je postal tudi zani položaj opasen. Nato se je za hip pokazal orožnik na površini vode in ljudje, ki jih je bilo zbranih že kakih 50 na obrežju so že mislili, da je dr. Drnovšek utonil. Naenkrat pa se je na površju prikazal dr. Drnovšek, plavajoč k obrežju, dočim se je orožnik med tem zopet potopil, ne da bi kaj klical na pomoč. Dr. Drnovšek se je sicer pogel za njim, bil pa je že tako izmučen, da ni mogel k njemu; pri roki ni imel nobene priprave, ki bi mu jo bil mogel dati v pomoč. Tudi od ostalega občinstva, ki je v razburjenosti na obali samo kričalo, sem in tja, ni nikdo nudil pomoči. Pri roki ni bilo nobene rešilne priprave, nobene čolna, niti kakega droga, ki bi ga lahko vsak otrok od stopnic ponudil orožniku. In tako je nesrečni orožnik, ki je bil izredno marljiv in je šele pred kratkim prišel na Bled po nekaj trenutkih utonil. Čez poldrugo uro so mrtvega potegnili iz jezera.

Morilec žensk

Strahoviti zločini perverzega človeka.

Že pred nekaj dnevi smo pisali o grozovitem umoru prostitutke Fride Strobel v neki javni hiši v Gradcu. Zagrešil je ta čin slovenski rojak 27letni čevljarški pomočnik Anton Jelen, doma iz Opatjega sela pri Gorici.

Morilec je hodil veliko po svetu. Zadrževal se je v Italiji, Ogrski in Nemški Avstriji. Mati njegova živi v Ameriki, oče pa, ki mu je pred kratkim umrl, je bil zaposlen kot sodar v Budimpešti. Kakega pol leta pred groznim činom se je zadrževal v Ljubljani in je bil zadnje tri mesece zaposlen v neki ljubljanski čevljarški delavnici. Ker pa je bil pri delu zelo malomaren in len, ga je mojster naposled odslovil.

8. t. m. se je odpeljal Jelen preko meje v Avstrijo. Tamkaj se je klatil dva dneva okrog po Gradcu nato pa odšel na večer v neko javno hišo, kjer je izvršil krvavo dejanje. Svoji žrtvi je prerezal najprvo vrat s čevljarškim nožem takozvanim »knajpom« nato ji porazal prsi, naposled pa še prerezal trebuh. Strobelova je neznansko kričala, udri so v sobo neki moški in prijeli zločinca, ki se je šel sklanjal nad svojo umirajočo žrtvijo.

Neki policijski agent, ki je prišel dan po aretaciji Jelena v Ljubljano po razne podatke je pripovedoval, da je aretirane izpovedal nato na policiji čudne stvari. Zločinec je že dalje časa mislil na samomor. Ker je v obraz grd in gleda navskriž, je menil, da ga vsaka ženska zasmehuje in da si ne more pridobiti ženske ljubezni. Posledica teh bolnih misli je bila ta, da je pričel ženske sovražiti. Šel je nato v Gradec z namenom da umori eno ali drugo žensko. Takoj po umoru se je nameraval končati tudi sam. V hudem živčnem napadu pa mu je nož nekam odletel in se zadržal pod divan, tako da ni mogel priti pravočasno do njega.

Grška policija meni, da to ni Jelenov prvi zločin te vrste, kajti dan poprej so našli na pokopališču neko na enak

način umorjeno in razmesarjeno žensko. Pa tudi naše oblasti ga imajo na sumu, da je mogoče on morilec neke ženske, čije truplo so našli pred kratkim na podobnem način razmesarjeno v nekem parku v Mariboru.

REMINGTON Mod. 12
brasilski pištolni stroj
FRANC BAR Cankarjeva nabr. 5. Tel. 407

Dopisi

BLED. Dne 18. julija je pogorel tukajšnjemu posestniku p. d. Bajerju na Rečici hlev. Na kraj nesreče je takoj prihitela kraljica Marija ter ostala tam vse do tle, ko je bila odstranjena vsaka nevarnost. Baje je zažgal domač otrok. Povzročevalnemu delu gasilcev in občanov se je zahvaliti, da se požar ni razširil še na sosednja poslopja. K temu je pripomogel tudi blagodejni dež, ki je v izdatni meri pričel padati kmalu po izbruhu požara.

VRHNJICA. Orjuna na Vrhniki ima v nedeljo dne 27. julija t. l. ob 10. uri dopoldne v Sokolski dvorani svoj ustanovni čez zbor. Na dnevnem redu je nagovor delegata, volitev odbora in slujajnosti. Sotijljeniki se vabijo.

DOLENJA VAS. Tukajšnje gasilno in reševalno društvo priredi v nedeljo dne 27. julija ob 3. uri popoldne na senčnatem vrtni tovaršiji Ignacija Merharja veselico, čije čisti dotiček je namenjen za nabavo gasilnega orodja. Ker se veselica priredi v tako človekoljubnem namenu, se prosi občinstvo, da se je v obilnem številu udeleži.

TREBELNO PRI MOKRONOGU. V torek dne 15. julija so se vršile pri nas županske volitve, teden dni prej pa občinske. Postavljene so bile 4 skrinjice, in sicer dve napredni, nepolitična gospodarska stranka, ki je dobila 164 glasov, SKS, ki je dobila 18 glasov, pa dve klerikalni, oficijelna SLS, ki je dobila 138 glasov ter Kmetiska delavska zveza z 19 glasovi. Napredni listi sta dobili 13, klerikalci pa 12 odbornikov. Za župana je bil izvoljen napredni kandidat trgovec g. Klemenčič. Trebelno, ki je bila dosej, da klerikalna trdnjava, je torej prešla v napredne roke. G. Klemenčič in ostali napredni odborniki pa nam jamčijo, da bo občina ostala napredna. Nad vso zanimiva je bila seveda volilna borba. Klerikalci so imeli dva shoda, za katere sta povabila govornike celo iz Ljubljane. Poleg tega pa so morale pomagati prižnica, spovednica, Marijina družba, farovski posojilnici itd. Kljub temu, ali morda baš zato pa so bili klerikalci tepejni. Kaplanu Zupančiču sta pomagala pri agitaciji njegov brat osmošolec in še neki drugi dijak domačin. Pri agitaciji so klerikalci hoteli pridobiti na svojo stran volilce z žganjem in s cigaretami. Z volitvi so pripeljali na volitev nekaj starikov, ki že leta niso bili na Trebelnem. Kaplan je s svojim spremstvom stal pred voliščem, delil cigarete ter bil silno prijazen. Svoje adjutante pa je vsak hip pošiljal okoli. In vsak od teh adjutantov je prignel nekaj volilcev, o katerih pač kaplan ne ve, kam so vrgli svoje krogi. Klerikalna stranka se je poslužila tudi lejakov, iz katerih se jasno vidi njihovo sovraštvo do Srbov, katerim se sedaj v Beogradu tako ponujajo. Na teh letakih smo čitali: »Mi smo za avtonomijo Slovenije in proti večsrbskemu jarmu«.

GOR. RADGONA. Blamirani klerikalci. Za občinske volitve so se klerikalci pripravljali s toliko nervoznostjo in s takim denarnim aparatom, da so bili popolnoma sigurni zmage. Izdali so tudi dva nesramna lepaka, ki jih je morala policijska oblast konfiscirati. Za dan volitev so si naročili celo vojaško godbo iz Maribora za proslavo. Na Hercegovščaku so razpostavili možnarje, da bi s streljanjem povečali slavo svoje zmage. Ko pa so dobili od 17 odbornikov komaj 6 mest, so vse proslave ukinitili.

več naših literarnih prikazni, med drugimi tudi Iva Vojnoviča in Miroslava Krležo. Morda bi bilo umestno, da enkrat izpregovori še o Slovence Zupančiču.

Nove šolske knjige. V tisku se nahajata in bosta izšli začetkom šolskega leta 1924-25. sledeči dve knjigi: »Pajk-Prijatelj« Zemljepis za srednje šole II. del in dr. Janko Bežjak »Nemška vadnica za srednje, meščanske in osnovne šole I. del«.

Operni večer v Makarski. V nedeljo 20. t. m. je priredila skupina igralcev splitskega gledališča operni večer v Makarski. Na sporedu so bili odlomki iz oper »Traviata« in »Boheme«.

Italijanski futuristični list o naši mladini. Primoreški upodabljači umetnosti. »L'Aurora«, goriško mesečno glasilo futurističnega gibanja v Julijski Krajini pod uredništvom Sofronija Pocarinja poroča v svoji zadnji številki zelo simpatično o prvi umetniški razstavi v Gorici ter prinaša več reprodukcij del slovenskih umetnikov Vena Piloni, Al. Spazzapana in Ivana Čarga.

Nova češka umetnostna revija. V založni knjigarni Horak Co., Praga, začne letos na jesen izhajati nova umetnostna revija, ki se bo bavila z vsemi umetnostnimi problemi, v prvi vrsti z vprašanji gledališča. Prva številka izide s številnimi originalnimi prispevki inozemcev Shawa, Chestertona, Coctoua, Wassermana in drugih.

lična. Vsa čast gre ravnatelju »Zdravilkega doma« g. dr. Šteru in tajniku Bratušu, ki sta storila vse, da je bila pot »Zvona« uglasjena. Restavratore gosp. Martinoviča je po koncertu prijazno in točno poskrbel za telesni blagor že malce utrujenih, a duševno vedrih pevcev in pevk. Naslednje jutro je »Zvon« nadaljeval pot v Laško. Tudi tam je dosegel časten uspeh.

»Ljubljanski Zvon« je postal priljubljen in upoštevan faktor našega glasbenega življenja. Gre mladih, nevdružnih korakov naprej in ima lepo lastnost, da se zavoda svojega kipečnega razvojnega stadija, a ima tudi nezmagljivo voljo doseči popolnost v čast narodne kulture. Koncerta v Rog. Slatini in v Laškem sta to vnovič dokazala.

Knjiga iz srbske zgodovine umetnosti. Dr. Vlad. R. Petković v Beogradu je pravkar izdal v založbi knjigarne »Napredok« spis »Monastir Studenica«. Knjigo krase številne izvrstno uspele ilustracije. Delo bo dobrodošlo vsem, ki se zanimajo za umetnostno-zgodovinska vprašanja stare Srbije.

Branko Radičević v italijanskem tisku. Tržaški »Piccolo della Sera«, ki se sedaj večkrat spominja jugoslovanske umetnosti, priobčuje 18. t. m. razpravo iz peresa g. Umberto Urbanaza-Urbaniča o srbskem pesniku Branku Radičeviću. Isti pisec je v imenovanem listu že obdelal

2

C. Golur:

Ženitovanje

I.
Srebrni srp je plaval med zvezdami in rezal bele oblake, ki so se razposajeno borili po nebu in nato v tesnem objemu splavali naprej nad vode studene, nad gore zelene. Pa kaj nam mar nočno ženitovanje labkomiselnih in nestanovitnih popotnikov sinjega neba! Rajši pogledimo, kako se ženi Zaplotarjev Andrej pri lepi Nežki!

Visoko lestvico je pristavil in splezal po njej do prijaznega okna, na katerem so cveteli nageljni in roženkavi. Ker je bila gorka, julijska noč, je bilo okno na stečaj odprto, in Andrej je nekaj časa poslušal rahlo dihanje lepega dekleta. Ko se je nasmil, je poklical.

«Nežka! Ali spiš, ali kar tako ležiš?»

Nežka je nehala sopsti, in Andrej je vedel, da se je zbudila in se potuhnila. Zato je nadaljeval:

«Kar k oknu priteci in mi dober večer reci!»

Nežka je vzdihnila in se zaspano nasmejala:

«O, Andrej, zakaj me pa budiš? Ali

si res tako mlad, ali pa nič ne delaš podnevi, da mi ne daš miru ponoči.»

«Glej jo no, ali ne veš, da sem ženin in da iščem neveste? K tebi sem prišel, da te pobaram, če hočeš biti moja. Saj veš, da imam pri nas tri hiše in dva bleva reopv. Ali ti je prav?»

«Veš, Andrej, ne rečem, da bi te ne vzela, ali nič posebno mi nisi po volji. Kaj si pa imel z Anžonovo Spelico? Kar povej! Saj so te videli, kako sta brala jagode gori v Primožovem lesu!»

«Nežka, Nežka,» se je razvnel ženin, «to pa že ni res! Še poznam jo komaj. Samo to vem, da ima njavo košmajko ob nedeljah. Ti imaš pa žametno, zato imam tebe veliko rajši.»

«Ze dobro, kar domov pojdi, in če mi imaš kaj povedati, se pa v nedeljo oglasi, ko bomo vsi doma.»

«Pa nikar nič ne zameri,» je dejal Andrej. «Pa saj k oknu pridi in mi roko podaj, če sva še kaj! Le zakaj si tako kratkih besedi!»

«Oh, kako si tečen, je pa zato Spelica bolj zgovorna s teboj. Le povej mi, kolikokrat si že bral jagode s tisto Spelico?»

«Ne bodi no kot nobena! Kaj naj imam s tisto krevso?»

«No, že prav, lahko noč, Andrej! V

nedeljo popoldne se oglasi, takrat so mati doma.»

«Pa naj bo tako! Pozdravljen!»

In Andrej je odšel po lestvi in je zavriskal in poklical na korajžo. Tam neke za vaskimi podi se mu je oglašil pes.

«Žalosten fant je to,» je mislila Nežka, ko že ni bilo nikjer njenega vsovalca. «Pa grd je, kozav in ves kriv je že. In dolge, koščene roke ima.»

Kar stresla se je, tako malo ji je bil po volji.

«To je pa Kočarjev Tonček že ves drug korenjak. Nabiksane škornjice nosi, zavihane mustačke in gloda kakor sam zlomek. Tistega bi rada imela, tistega,» je sklenila Nežka in zazdela se je okoli prs in pogledala na okno.

«O, zakaj nima Tonček treh hiš, ali pa, da bi imel vsaj eno! Pa ima samo gosto šumo z velikim macesnom, ha, ha!»

Zasmejala se je in zaspala. Trenutek kasneje se je naslonila lestvica iznova na njeno okence, in zopet je mlad junak, golokot in temen, piezal navzgor.

«Nežka, če sem tvoj, oglasi se mi ko! Če ti pa nisem všeč, grem hitro proč.»

Dekle si še ni zmelo oči, a spoznalo

je že po glasu, kdo stoji pri oknu. Zasmejala se je veselo in živo ter mu skočila nasproti:

«Joj, Tonček, ali si res ti! Pozdravljen bodi, zakaj te ni bilo tako dolgo v vas? Kod si hodil?» Podala mu je roko.

«Zakaj pa nič ne govoriš? Ne veš, kako te imam rada! Ravno kar je bil Zaplotarjev Andrej pri meni in me je vprašal, če bi ga vzela. Oh, zakaj ne morem biti tvoja!»

«Nežka, saj veš, da je pri nas vse narobe. Stari je vse zapil, in drugi me se grem po svetu.»

Dekle je zajokalo in je objelo fanta okoli vratu.

«Oh, da mora biti tako! In nazadnje bom morala vzeti Andreja. Drug me ne mara, ker nisem bogata. Zaplotarja pa nobena druga noče, ker je grd kot satan.»

Tonček je molčal in trdno stiskal dekletu roko.

«Z menoj veš, kako je! V Ameriko pojdem in ne bo me nazaj. Pozabila se bodeva.»

Nežka je vzela nagelj z okna, ki ji je bil na poti in je Tončka tesneje objela.

«Nazadnje bom seveda vzela Andreja. Ali ti počakaj vsaj tako dolgo, da

prideš na mojo svatbo. Se enkrat naj bom vesela s teboj!»

Tonček je molčal in nekaj mislil. Nato se je nagulil k dekletu in ji na uho dolgo, dolgo šepetal.

«Ali ne? Pravijo, da je malo dobro!»

«Ne, ne, tega ne,» se je branila Nežka. «Vse drugo, samo tega ne!»

Iznova se je sklonil k njej. V tistem trenutku se je srebrni srp na visokem nebu skril za kopo blestečih oblakov.

Od vseh strani so se gnetli nagli nebeski popotniki in ga popolnoma zagrnili. In potem so začele mežikati zvezdice in v strahu trepetati, ker ni bilo njihovega srebrnega tovariša.

Drhte so, in svetle solze so jim padale iz oči in tekle v črno noč. A ko se je nazadnje srp izvil in rešil izpod oblakov, se je začudeno oziral na zeleni vrtec ob beli kmečki hiši. Lestvica je bila še vedno prislonjena, a Tončka ni bilo nikjer in tudi Nežke ni bilo pri oknu. Srp je vprašal zvezdice, ako se videle, kam je izginil, ali niso mu hotele odgovoriti. Sramežljivo so drhtele in trepetale.

«Kaj mu to mari,» so si mislile med seboj, «saj tudi me ne vprašamo, kaj je delal za oblaki s tisto meglico, ki se ga je tako zaljubljeno ovijala.»

(Dalje prih.)

Trboveljski premog in drva

Dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 290. Plačilo tudi na obroke.



Modna trgovina

A. Šinković nasl.
K. SOSS

Ljubljana 1085 IV

Mestni trg 19.

Iščejo se

agilni zastopniki

za specialno tovarno čelikutiska za Ljubljano in Maribor, po možnosti s znanjem nemškega jezika in dobro vpeljani pri bankah, industrijah in drugih podjetjih. Lep zaslužek osiguran. — Detajlirane ponudbe pisмено z navedenjem referenc na Božidarja Gregoriča, Zagreb, Frankopanska ulica št. 8.

Specialne sezonske cene!



Razsterni naslonjač „Moj ideal“ s tirnežem prevlečen, s pedužnikom, s pristnim platnom montiran (poštna pošiljka omogočena). — Vrtno mobilije, zaklopni stoli in mize za verande, restavracijske prostore, kavne, dvorane itd.

Tovarna stolov in lesnih izdelkov

J. Stadler, Ljubljana, Sodna ul. 11

Zahtevajte ponudbe! 3591a

Proda se

tovarna za led

v obratu. Event. se proda naprava posebej.

Za ekporterje posebno primerno.

Naslov: Hamburger Jéggyár, Subotica, Bačka, SHS. 3589/a

Parketne desčice

hrastove in bukove, dobavlja in poklada v vsaki množini v mestu in na deželi. — Delo točno in solidno.

ANTON BOKAL

Ljubljana, Rimska cesta 13. 3586/a

Modna manufakturna trgovina

Janko Češnik

3459/a

Ljubljana, Lingerjeva - Stritarjeva ulica

prodaja

vsled preida letne sezije svojo ostalo zalogo po jako znatno znižani ceni.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico, r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg št. 6 v Ljubljani Mestni trg št. 6

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po

8 %

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge

z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur. 1115/a

Strokovnjak za usnje

se sprejme v moderno tovarno za kožo. Spoznatl se mora v delo s kromom in vegetabilnim taninom. Samo prvovrstne moči, katere znajo samostojno voditi vso tovarno, naj pošljejo ponudbe na oglasni zavod Aloma Company Ljubljana, pod šifro „STROKOVNJAK“. 3577/a

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sožalja povodom smrti našega očeta in soproga, gospoda

Martina Guček-a

se tem potomi srčno zahvaljujemo. Posebno se pa še zahvaljujemo firmi K. M. Ecker, firmi Korn in njih nastavljenec ter društvu delovodij za prekrasno cvetje in sploh vsem, ki so draga pokojnika spremili na zadnji poti. Ljubljana, 21. julija 1924.

3593-a Rodbina Guček.

Sprejme se poslovođa

za manufakturno trgovino, starejša, prvovrstna moč, z dobrimi priporočili. — Ugodni pogoji. — Ponudbe R. M., Ljubljana, poštni predal 69.

Pozor!

Kanalizirajte edino s cementnimi cevmi znamke

„VULKAN“

ki je strojni izdelek, presega vsa dosedanja ročna dela. Gladka notranjost, natančne stike, je lažja, kar je važne pri železnih transportih in pri polaganju. 1107/a Velika zaloga cevi, strešnikov, plošč za tlak. Izvršajem terazje in vsa stavbena dela.

Betonska tvornica Jos. Cihlar, Ljubljana

TELEFON II. 735. Dunajska cesta 67. TELEFON št. 735

Naročajte in širite

Naročajte in širite

LJUBLJANSKI ZVON

mesečnik za kulturo in prosveto, ki prinaša povesti, pesmi in članke naših najboljših pesnikov in pisateljev. Celoletna naročnina Din 120.—.

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani Prešernova ulica 54.

Rudolf Kragelj

podvornik podružnice Slavske banke v Mariboru

Pogreb umrlega se vrši v sredo dne 23. t. m. ob pol 18. uri na po-breškem pokopališču.

Maribor, dne 21. julija 1924.